Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

2002 йил 8 февраль жума

Сотувда эркин нархда
№ 29 (2857)

Эл саломатлиги — давлат эътиборида

Шу йилнинг 25 январида Президентимиз имзолаган Фармон ва шу Фармон асосида қабул қилинган ҳукумат қарорида, жумладан, республика тиббиёт ходимлари олдига ҳам катта вазифалар қўйилган. Бу вазифаларни бажариш юзасидан, Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигида қандай тадбирлар кўрилаяпти? Умуман, оилалар, оналар ва болалар саломатлигини мустаҳкамлаш, жумладан, аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларига тиббий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида нима ишлар қилинаяпти? Худди шу саволларга жавоб топиш учун жамоатчи мухбиримиз ушбу вазирликнинг Оналик ва болаликни муҳофаза қилиш бошқармаси бошлиғи Нурия ТУРЕЕВАга мурожаат қилди.

— Ижтимоий ҳимояга муҳтож оилалар ва кишилар саломатлигини яхшилаш республикамиз тиббий хизмати тизими диққат марказида турган масалалардан биридир, — деди Нурия опа. — Худди шу мақсадда, яъни аҳолининг кенг қатламларига тиббий хизматни яхшилаш ниятида мамлакатимиз вилоятларида кўп ишлар қилинмоқда. Жумладан, республикадаги оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муассасалари фаолияти замонавий талаблар даражасига кўтарилаяпти, уларнинг моддий-техник асоси мустаҳкамланмоқда. Сўнгги қисқа давр ичида, масалан, Гулистон шаҳридаги саломатликни тиклаш марказига Финляндиянинг — «Медико-медикал» фирмасидан 2,8 миллион АҚШ доллари қийматидаги энг замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари олиб келиб ўрнатилди. Хоразм вилоят болалар шифохонаси 112 миллион сўмлик замонавий тиббий жиҳозлар билан мустаҳкамланди. Айниқса, қишлоқ туманларида тиббий хизмат сифатини яхшилаш масаласига алоҳида эътибор кўрсатилаяпти. Масалан, Нурота тумани туғруқ мажмуаси 1,2 миллион АҚШ доллари қийматидаги, Фарғона вилояти Бешариқ туманидаги «Она ва бола» маркази 107,6 миллион сўмлик, Қува туманидаги «Она ва бола» маркази 56 миллион сўмлик энг янги тиббий ускуналар билан қуроллантирилди. Шунингдек, ўтган йил давомида «Ўзтибтехника» тизими бўйича оналик ва болаликни муҳофаза қилиш муассасалари учун 800 миллион сўмдан ортиқ тиббий жиҳозлар, қишлоқ врачлик пунктларини жиҳозлаш учун эса «Саломатлик-1» дастурига биноан 5,5 миллион АҚШ доллари миқдорида тиббий ускуналар сотиб олинди ва жойларга тарқатилди.

Қарорни ўқиб...

Аёлларимиз соғлигини мустаҳкамлаш мақсадида улкан ҳажмдаги ишлар амалга оширилаяпти. Жумладан, ҳомиладор аёлларни камқонлик ва йод етишмовчилиги касалликларидан ҳимоя қилиш мақсадида 232249 АҚШ доллари миқдорида дори-дармонлар харид қилинди. Бундан ташқари, 1302214,5 АҚШ доллари ҳажмида организмда қандни камайтирувчи, 1477503,8 АҚШ доллари қийматида сил касаллигига қарши дори-дармонлар олинди. Республика туғруқ мажмуаларига ҳомила патологиясининг қорин ичи ташхиси учун 346 та монитор тақсимлаб берилди.

Аҳолига кўрсатиладиган акушерлик ва гинекология хизматини янада яхшилаш, оналар ва болалар касалликларини чуқур таҳлил қилиш, бу борада илмий изланишлар олиб бориш мақсадларини кўзлаб, Нукус, Қарши, Наманган ва Жиззах шаҳарларида республика Акушерлик ва гинекология илмий-текшириш институтининг филиаллари ташкил этилди. Улар малакали мутахассислар билан мустаҳкамланди. Жойлардаги бу тиббий илмий-тадқиқот шаҳобчалари энг замонавий тиббий техника билан таъминланмоқда. Жумладан, Жиззах филиали 18 минг АҚШ доллари қийматига тенг бўлган лапараскоп, Нукус филиали 3,5 минг АҚШ долларига тенг ультратовуш ускунаси билан жиҳозланди. Барча филиалларга «Дамас» русумли енгил автомобиллари берилди.

Тиббий хизмат тизими ўз йўналиши ва имкониятларига таянган ҳолда республикада ёш оилаларни мустаҳкамлашга ўз ҳиссасини қўшиб келаяпти. Ҳозиргача 311646 та ёш оила тиббий патронаж назоратига олинди. 102 минг 390 нафар турмуш қураётган ёшлар тиббий кўрикдан ўтказилди. Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд қилиш бўлимлари қошидаги доимий тиббий курсларда 89125 нафар ёшлар оила ва никоҳ асослари бўйича ўқитилди.

Ҳозирги кундаги энг асосий вазифаларимиздан бири, бу — врачларнинг билим савиясини оширишдир. Шу мақсадда республикада 1867 нафар акушер-гинеколог ва педиатр, қишлоқ врачлик пунктларида фаолият кўрсатаётган 308 нафар шифокор Тошкент врачлар малакасини ошириш институти, Андижон ва Самарқанд тиббиёт институтларининг малака ошириш факультетларида ўқитилди, шунингдек, бир гуруҳ акушер-гинеколог ва педиатр шифокорлар 2002 йилнинг январь ойида хорижий мамлакатларга малака оширишга юборилди.

Президентимизнинг Фармони ва шу асосда Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган қарорларда, айниқса, қишлоқ жойлардаги тиббиёт муассасалари, тиббий-ижтимоий ёрдам бригадалари томонидан хотин-қизларга, ёш оилаларга тиббий хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш, оилаларда тиббий маданиятни ошириш, оналар ва болалар соғлигини мустаҳкамлашга эътиборни кучайтириш вазифалари қўйилган.

Албатта, юқорида айтганимиздек, ўтган йилларда мамлакатимиз тиббиётида амалга оширилган ишларнинг салмоғи катта. Президентимиз Фармони ва ҳукумат қарорлари бошланган хайрли амалларни янада ривожлантиришга, ислоҳотларни чуқурлаштиришга, ютуқларни мустаҳкамлашга, мавжуд камчилик ва муаммоларни тезроқ бартараф этишга даъват этади.

Муфтилло ЮСУПОВ
ёзиб олди.

Олий Мажлисда

Кеча Олий Мажлиснинг Оила ва аёллар муаммолари комиссиясининг йиғилишида ёш болали ва ногирон боласи бор аёлларни имтиёзлар билан таъминлашга доир қонунларнинг Самарқанд вилоятидаги ижроси ҳақидаги масала муҳокама қилинди. Йиғилишни комиссия раиси Ш.Салимова олиб борди.

Қонун ижросини ким таъминлайди?

Маълум бўлишича, вилоятда бу борада муайян ишлар амалга оширилган. Аҳолига барча қулайликларга эга бўлган вилоят шошилинч тез тиббий ёрдам маркази ва қатор қишлоқ врачлик пунктлари тиббий хизмати ташкил этилган. 17 ярим минг нафар хотин-қиз иш билан тўлиқ таъминланган. Вилоятда янги иш жойларини яратиш мақсадида эса иш билан таъминлашга кўмаклашувчи давлат жамғармасидан имтиёзли кредитлар ҳам ажратилган.

Вилоят ҳокими ўринбосари А.Маматов ахборотида кейинги ойларда вилоят ҳокимлиги томонидан ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, санитария ҳолатини яхшилаш, аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш борасида ҳам эътиборга сазовор ишлар амалга оширилганлиги айтилди. Бироқ ўзаро мулоқотларда ушбу ҳуқуқий ҳужжатлар ижросини таъминлаш борасида қилинаётган ишлар кўнгилдагидек эмаслиги ҳам айтилди. Депутатлар ишчи гуруҳи томонидан қонунлар ижроси ўрганилганда, вилоят Ногиронларни тиббий реабилитация қилиш марказида ногиронларни бепул даволаш ва дори-дармон билан таъминлаш талаб даражасида эмаслиги аниқланган. Она ва бола скрининг марказида иситиш тармоғи ишламаслиги ҳомиладор аёллар ва туғилган чақалоқларнинг шамоллаш касалланишига сабаб бўлган.

Шу билан бирга, вилоятда санитария-гигиена талабларига жавоб бермайдиган ва бошқа ноқулай меҳнат шароитларида ишлаётган аёллар сони юқорилигича қолаётганлиги таъкидланди. Хотин-қизларни ишга қабул қилиш, қулай меҳнат шароитлари яратиш ҳамда меҳнат шартномасини бекор қилиш, уларни таътилга чиқариш ва ҳақ тўлашда Меҳнат кодекси нормаларининг бузилишига йўл қўйилган. Жумладан, Самарқанд шаҳридаги «8-Март» очиқ турдаги акциядорлик жамиятида Меҳнат Кодекси нормаларига хилоф равишда корхона маъмуриятининг 2001 йил 3 сентябридаги буйруғига асосан 1-2 сонли тикув цехларида 68 нафар хотин-қиз вақтинчалик ҳақ тўланмайдиган таътилга корхона касаба уюшмасининг розилигисиз чиқарилган. Устига-устак, ушбу буйруқ билан бирорта ҳам ходим таништирилмаган.

Шунингдек, вилоятда Меҳнат ва Солиқ кодекслари нормаларига риоя қилмаслик ҳоллари, яъни ногирон боласи бор аёлларни мавжуд имтиёзлар билан таъминламаслик каби жиддий қонун бузилишлари ҳам аниқланган. Вилоят бўйича меҳнат қобилиятига эга бўлган хотин-қизлардан фақат 36 фоизигина иш билан таъминланган, холос. Айни пайтда, хотин-қизлар томонидан содир этилаётган жиноятлар сонининг ўсиб бораётганлиги ташвишли ҳолдир. Бу кўрсаткич Оқдарё, Гўзалкент, Нарпай туманларида ҳатто икки баробаргача ўсган.

Йиғилишда муҳокама этилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди, мутасадди корхона ва ташкилотларга бу борада олиб борилаётган ишларни яхшилаш учун аниқ тавсиялар берилди.

Йиғилишда мазкур комиссиянинг 2002 йилга мўлжалланган иш режаси ҳам тасдиқланди.

Ф. САНАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Айни пайтда «Ўзгўштсаноат» уюшмаси таркибига кирувчи корхоналар асосан музқаймоқ, пишлоқ-сариёғ ва сут-қатиқ дастурлари асосида иш юритмоқда. Бу борада, айниқса, «Тошкентсут» комбинати жамоасининг ўрни каттадир. Негаки, мазкур корхонанинг бир нечта цехлари Швейцариянинг янги технологиялари билан жиҳозлангач, ўнга яқин турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш имконияти пайдо бўлди. Хусусан, бу ерда сут, қатиқ, сметана, ряжинка сингари маҳсулотлардан ташқари мева шарбатлари ҳамда шаффоф сувлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Яқинда эса корхона мутахассислари томонидан ушбу маҳсулотларнинг турларини кўпайтириш ва сақланиш муддатини тўрт ойгача етказиш масаласини ҳал этишди. Пировардида бундай турдаги маҳсулотларнинг омборларда туриб қолишига чек қўйилди. Савдо шаҳобчалари ва супермаркетлардан кўплаб миқдорда буюртмалар қабул қила бошлади.

СУРАТДА: Севара Каримова ўз касбидан мамнун.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ
олган сурат.

Ҳамкорлик робиталари

Кучли давлатдан кучли фуқаролик жамиятига ўтиш билан боғлиқ демократик жараён, айниқса, иккита муҳим сиёсий институт — Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) ҳамда Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси зиммасига катта масъулият юклайди. Шу боис бундан икки йилча олдин ана шу идоралар томонидан қонунийликни таъминлаш, фуқароларнинг меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ҳимоялаш борасида ҳамкорлик қилиш тўғрисида битим имзоланганди. Кеча бўлиб ўтган қўшма йиғилишда асосий эътибор мазкур битимнинг субъектлар томонидан қандай ижро этилаётганига қаратилди.

Сиз бир ёндан...

Сўзга чиққанлар битимнинг бугунги жараёндаги ўрни ва моҳияти хусусида алоҳида тўхталдилар. Унга асосан жойларда инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари тўғрисидаги қонунларга амал қилиниши устидан назорат ўрнатиш бўйича томонлар ваколатлари доирасида фаолият олиб бормоқдалар. Масалан, инсон ҳуқуқларига тааллуқли қонунларга амал этилишини мониторинг қилишда Омбудсман томонининг ишчи гуруҳлари таркибига касаба уюшмалари мутахассислари ҳам жалб этилган. 40 дан ортиқ қонун ва меъёрий ҳужжатларни ишлаб чиқишда касаба уюшмалари вакиллари иштироки таъминланган. Қолаверса, Омбудсманга келаётган меҳнат соҳасига доир мурожаатлар, асосан, касаба уюшмалари мутахассислари билан ҳамкорликда кўриб чиқилмоқда. Бундан ташқари Омбудсман институти комиссияси таркибига Федерация Кенгашининг вакили ҳам киритилган. Хоразм, Андижон ва Навоий вилоятлари касаба уюшмалари кенгаши раислари эса, айни пайтда, Омбудсманнинг шу вилоятлардаги вакиллари ҳамдир. Бу ҳам томонлар ҳамкорлигининг ўзига хос жиҳатларидир.

Маълумотларга қараганда, Омбудсман номига жойлардан 2001 йилда 5 мингга яқин мурожаат келиб тушган. Шундан 250 таси меҳнат ҳуқуқларининг бузилгани ҳақида. Йигирмадан ортиқ мурожаат ҳамкорликда ҳал қилинган. Яна 20 таси ҳақида хулосалар тайёрланиб, иш босқичма-босқич давом этмоқда.

Қўшма йиғилишда бу борадаги камчилик ва муаммолар ҳам назардан четда қолмади. Ҳолбуки, табиатан бирбирига яқин бўлган бу муҳим сиёсий институтларнинг ҳамкорлик борасидаги имкониятлари кенг ва хилма-хилдир. Лекин ана шундай имкониятлардан тўла фойдаланилаяпти, деб бўлмайди. Айрим минтақаларда ҳанузгача биргаликдаги ҳаракат дастурлари ишлаб чиқилмаган, меҳнаткашлар манфаатлари муҳофазасининг баъзи жиҳатлари бугунги кун талабига жавоб бермайди. Зеро, Омбудсманнинг қонунчилик ташаббуси ҳуқуқидан, касаба уюшмаларининг судга мурожаат қилиш ҳуқуқидан кенг фойдаланиш, халқаро тажрибаларни биргаликда ўрганиш, фуқароларнинг меҳнат қилиш, эркин касб танлаш, адолатли меҳнат шароитларида ишлаш, иш ҳақини ўз вақтида олиш каби конституциявий ҳуқуқлари рўёбга чиқишини таъминлаш ишларида ўзаро ҳамкорликни кучайтириш зарур.

Йиғилишда томонларнинг 2002 йилга мўлжалланган тадбирлар режаси тасдиқланди ҳамда тегишли қарор қабул қилинди.

Исмат ХУДОЁРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Халқаро семинар

Миллий матбуот марказида Олий Мажлис Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари қўмитаси АҚШ Халқаро ривожланиш агентлигининг (ЮСАИД) "Глобал" лойиҳаси, Ўзбекистон нодавлат нотижорат ташкилотларининг "Ҳамкор" тармоғи, Халқаро нотижорат ҳуқуқ маркази билан ҳамкорликда "Хайрия тўғрисидаги қонунлар - нодавлат нотижорат ташкилотлари барқарор ривожланиши асоси" мавзуида семинар ташкил этди.

Тадбир қатнашчилари икки кун давомида "Хайрия фаолияти ва хайрия ташкилотлари тўғрисида" ва "Хайрия фаолияти тўғрисида"ги қонунлар лойиҳаларининг ҳуқуқий асослари, мазмун-моҳияти, мақсад-вазифаларини муҳокама этади. Шунингдек, хайрия фаолияти қонунчилиги борасида тажриба алмашади, хайрия ташкилотларини очиш, давлат рўйхатидан ўтказиш, молиялаш ва солиққа тортиш муаммолари юзасидан фикр-мулоҳаза юритади.

Анжуманнинг биринчи куни Олий Мажлис Қўмитаси раиси Акмал Саидов, ЮСАИДнинг Ўзбекистон ва Туркманистон бўйича "Глобал" Ривожланиш учун таълим лойиҳаси директори Брайан Блок ва бошқаларнинг маърузалари тингланди.

Замон ЭШОНҚУЛОВ,
ЎзА мухбири.

ОНА ЗАМИН НАФАСИ

ЭНГ СЎНГГИ ЯНГИЛИКЛАР

«Халқ сўзи» ● «Туркистон-пресс» ● «Интернет» ●

Мамлакатимизда

Етти хазинанинг бири

● Оролбўйидаги нуфузли олий ўқув юртларидан бири — Нукус давлат педагогика институтида 4,5 минг талаба 19 ихтисослик бўйича таҳсил кўрмоқда. Улар яқинда қурувчилардан ажойиб совға олишди. Миллий ва замонавий меъморчилик анъаналари асосида қайта таъмирланаётган ўқув-тарбия мажмуининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди. Бунинг учун 88 миллион сўм маблағ сарфланди. Бунёдкорлик ишлари «Оролбўйиқурилиш» акциядорлик жамияти меҳнат аҳли томонидан олиб борилмоқда. Бош лойиҳада янги ўқув корпуси, спорт зали маъмурият биносини барпо этиш ҳам кўзда тутилган.

● Мамлакатимиз пойтахтида «Аёллар саломатлиги ва ижтимоий-экологик жараёнлар» мавзуида халқаро конференция бўлиб ўтди. Республика Хотин-қизлар қўмитаси, Халқаро «Экосан» жамғармаси, Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ташкил этилган ушбу анжуманда оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, аҳоли ўртасида ижтимоий-гигиеник ва экологик тарбияни кучайтириш, соғлом авлодни камол топтириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Тадбирда вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотлари, дипломатик муассасалар, соғлиқни сақлаш ташкилотлари ва маҳаллий ҳокимият вакиллари иштирок этдилар.

● «Қарияларни қадрлаш йили» муносабати билан Жиззах вилоятида хайрли ишга қўл урилди. Республика фахрийларни қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармаси шаҳар, туман бўлимлари ихтиёрига биттадан «Дамас» автомобиллари ажратилди. Бундай қулайлик вилоятнинг энг узоқ қишлоқларида яшаётган кекса отахон ва онахонлар ҳолидан тез-тез хабар олиб туриш, уларга ҳар томонлама амалий ёрдам кўрсатишда асқотиши шубҳасиз.

● Касби тумани ҳудудида жойлашган Қатағон қишлоғи аҳолисининг қувончи чексиз. Бу ерда барча қулайликларга эга бўлган янги врачлик пункти фойдаланишга топширилди. Энг муҳими, шифо маскани замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган. «Насафий» ширкат хўжалиги уни қуриш ва жиҳозлаш учун 15 миллион сўм маблағ сарфлади. Айни кунда янги даволаш муассасасида 15 нафар малакали тиббиёт ходим меҳнат қилишмоқда.

Чет элларда

● Афғонистон ҳукумати томонидан «Толибон» ҳаракатига мансуб бўлиши гумон қилинаётган 21 киши асирга олинган. Афғон радиоси ана шу ҳақда хабар тарқатди.

● Марказий разведка бошқармасига қарашли самолёт орқали берилган ракета зарбаси оқибатида «Ал-Қоида» раҳнамоларидан бири ҳалок бўлган. Бу ҳақда Америка раҳбарияти вакили хабар берди. Унинг айтишича, ракета зарбаси Афғонистоннинг жануби-шарқида яшириниб ётган экстремистик гуруҳ раҳнамоларига қарши қаратилган эди.

● Хитой ҳукумати ўз авиайўлларини террорчилар хуружидан ҳимоя қилиш мақсадида махсус полиция бўлинмаси ташкил қилишни режалаштирмоқда. Бўлинмага 2000 нафар полициячи жалб этилади.

● Македония ҳукумати НАТО тинчликпарвар контингентининг Болқондаги миссиясини яна уч ойга узайтиришни сўраш ҳақида қарор қабул қилди. Ҳукумат расмий вакилининг айтишича, мамлакат Бош вазири Любко Георгиевский ана шу масала бўйича НАТОнинг қароргоҳига расмий хат йўллайди.

● Буюк Британия ташқи ишлар вазири Жек Стро келаси ҳафтада Исроил Бош вазири Ариель Шарон ва Фаластин раҳбари Ёсир Арофат билан учрашиш учун Яқин Шарққа келишни режалаштирмоқда. Учрашувларда тинчлик ва осойишталикни сақлаш масалалари муҳокама қилинади.

● АҚШ президенти Жорж Буш Рональд Рейган таваллудининг 91 йиллиги муносабати билан у туғилиб ўсган уйни тарихий музейга айлантириш ҳақида махсус қарор қабул қилди. Эслатиб ўтамиз: Рейган Американинг энг машҳур кишиларидан бўлиб, 1981-89 йилларда мамлакатга президентлик қилган эди.

Меҳмондўст Корея

Қонун лойиҳаси — муҳокамада

Суғурта – иқтисодий фаолият

— Суғуртанинг жамиятдаги ўрнини тасаввур қилишимиз учун, айтайлик, ўтган йили 11 сентябрда АҚШда рўй берган фожиани эслаш кифоя. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, террорчилик оқибатлари натижасида АҚШ 80 миллиард доллар миқдорида зарар кўрган. Бу зарарнинг 60-70 миллиард доллари АҚШ суғурта ташкилотлар маблағлари ҳисобидан қопланмоқда. Тўғри, террорчилик оқибатида содир бўлган зарарни суғурта воситасида қоплаш, албатта, кам учрайдиган ҳодиса. Лекин жаҳонда, жумладан, бизда ҳам ҳар йили сув тошқини, кучли шамол, ер қимирлаши, бўрон, чақмоқ ва бошқа табиий ҳодисалар натижасида инсон меҳнати билан барпо қилинган моддий неъматларга катта миқдорда иқтисодий зарар келтирилаётгани маълум. Бундай зарарларни қоплашда ҳам суғуртадан фойдаланилади. Шу боис суғуртани иқтисодий фаолият турига киритиш мумкин. Ва «Суғурта фаолияти тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига қўйилиши айни муддао бўлди.

Суғурта мулкий ва шахсий турларга бўлинади. Кўп ҳолларда улар ихтиёрий суғурта сифатида намоён бўлади. Ихтиёрий суғуртада икки томон иштирок этади: суғурталовчи ва суғурталанувчи. Икки томонлама шартнома тузилиб, суғурта тўлови тўланганидан кейин шартнома кучга киради. Лекин шуни айтиш керакки, муҳокама қилинаётган қонун лойиҳасида шартнома тузиш ва унинг хусусиятлари назардан четда қолган. Бизнингча, аввало, лойиҳада шартнома масалаларига алоҳида модда бағишланиши лозим. Чунки суғурта ташкилотлари шартномасиз ўз фаолиятларини амалга оширишлари мураккаб кечади. Иккинчидан, суғурта бозори ҳақидаги тушунча ҳам алоҳида модда воситасида ёритилиши керак. Бизда республика, вилоят, шаҳар ва туман миқёсидаги суғурта бозори хусусида тушунчалар бор. Халқаро суғурта бозори ва унда республика суғурта ташкилотларининг иштироки-чи? Бу ҳам лойиҳада қандайдир шаклда ўз ифодасини топиши зарур, деб ҳисоблаймиз. Учинчидан, суғурта фаолиятида суғурталаш ва қайта суғурталаш тушунчалари мавжудки, лойиҳада қайта суғурталашнинг ўзига хос хусусиятлари, унинг бирламчи суғурталаш асосида шаклланиши ҳам очиқ-ойдин кўрсатилиши даркор.

Шу билан бирга, 5-моддадаги суғурта брокери билан 7-моддадаги суғурта агенти тушунчалари бир-бирини такрорлаб қўйган. Бизнингча, уларнинг ўзаро фарқли жиҳатларига асосий эътибор қаратилиши лозим. 9-моддадаги суғурта соҳалари ва турлари (класслари)ига ҳам кенгроқ ўрин ажратилса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Экология хавф-хатарларини мажбурий суғурталаш ҳам ўзига хос масалалардан биридир. Буларнинг ҳаммаси лойиҳада такомиллашиб, келгусида суғурта кодексининг яратилишига асос бўлади, деб умид қиламиз.

Ҳикмат СОБИРОВ,
иқтисод фанлари доктори,
Тошкент молия институтининг профессори.

Нодира СОАТОВА,
Тошкент молия институти 2-босқич магистратураси талабаси.

Баҳс

Теран ифодага тийрак назар зарур

Кундалик кузатувларга асосланиб айтиш мумкинки, матбуот саҳифаларида мағзи тўқ мулоҳаза, эътиборни тортадиган таклифлари билан ажралиб турадиган таҳлилий мақолалар нисбатан кам учрамоқда. Баъзан эрта тонгда янги газетани қўлингга олasан-у, унда расмий ахборот устунлик қилганини кўрасан.

Албатта, бундай ҳолнинг объектив ва субъектив сабаблари бор. Бу бутунлай бошқа масала, алоҳида баҳснинг мавзуи.

Ҳозир эса умуман матбуотда таҳлилга бой, мулоҳаза, шахсий фикр, таклиф тарзида эълон қилинган мақолалардан бирига ўз муносабатимни баён этмоқчиман. Агар умуман муносабат билдириш тақозо этилса, мен шундай деган бўлар эдим: бундай мавзудаги ҳар бир чиқишни қўллаб-қувватлаш, ёқмаса ҳам вазминлик билан, охиригача ўқиб чиқиш керак. Акс ҳолда, яккам-дуккам бўлса-да, ҳар қалай ҳозирча учраб турган бундай мақола муаллифларини ҳам бездириб қўйиш ҳеч гап эмас. Ана ундан кейин оммавий ахборот воситаларидан умуман бундай чиқишларни кутиш бефойда бўлади.

«Ҳаёт ва қонун» журналида Шуҳрат Кўчимовнинг «Таҳлил ва таклиф» рукни остида эълон қилинган (2001 йил, №5 «Тил ва қонун ижодкорлиги») мақоласига айнан ана шу нуқтаи назардан ёндашиш истагида уни синчковлик билан ўқиб чиқдим.

Умуман олганда муаллифнинг кўпгина фикрлари баҳсли эканлиги билан мақола эътиборни тортади. Қонунларимизнинг ўзбек тилидаги матнларида баъзан ўта мураккаб гаплар учраши, таржима қилинганлиги боис айрим жумлалар баъзида ярим-бир бетни эгаллаши ва бу ноқулайликларга олиб келиши бор гап. Бу мавзу кейинги пайтда кўп баҳсларга сабаб бўлмоқда. Яна кўплаб мажлис, семинар ва кенгашларнинг мавзуси бўлса ҳам ажаб эмас. Зеро, изланишнинг чеки йўқ.

Журналдаги мақола муаллифи Конституциямизда 5421 та сўз қўлланилганлиги, унинг биринчи бўлимида 30 та гап мавжудлиги, 1-10 та сўздан иборат бўлган гаплар ўн битта, 11-20 та сўздан иборат бўлган гаплар ўн тўртта, 20-30 та сўздан иборат бўлган гаплар тўртта, 30-40 та сўздан иборат бўлган гаплар битта эканлигини санаб чиққанлигининг ўзиёқ масалага жиддий киришганлигининг тасдиғидир. Қолаверса, қонунлар тили, норматив-ҳуқуқий атамалар муаммоси, муаллиф айтганидек, **«бевосита ўзбек тилида қонун яратувчи тажрибали мутахассисларнинг етишмаслиги»** (таъкидлар журналдаги мақоладан олинди) — ўта долзарб масала эканлиги ва баҳсга лойиқлиги аниқ.

Журналдаги мақоланинг кириш қисмида айнан ана шу муҳим ва кенг қамровли муаммолар хусусида қисман мулоҳаза юритилади. Яна қайтараман, қисман мулоҳаза юритилади. Кейин эса мақолада таклиф ва мулоҳазадан кўра кўпроқ иддао борлиги яққол кўзга ташланади. Эҳтимол, бу ҳам «Таҳлил ва таклиф» рукнининг бир кўринишидир. Нима бўлганда ҳам Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидек мўътабар идоранинг журнали эълон қилишни лозим топган ушбу таклифга муносабат билдириш жоиз кўринди. Зеро, «сукут — аломати ризо» деган гап бор. Ваҳоланки, дадил эълон қилинган мақолани табриклаган ҳолда унда билдирилган таклифларнинг аксариятига қўшилиб бўлмаслигини айтмаслик ҳам инсофдан эмас.

Мақола қонун ижодкорлигига, аниқроғи ўзбек тилида қонун яратиш (ёзиш) мавзусига бағишланган. Лекин муаллиф — юрист эмас. Шу жиҳати билан ҳам мақола ибратли. Юристларимиздан тўғри ҳуқуқий нормани қамраб оладиган ғояни, фикрни кутишимиз, талаб қилишимиз мумкин. Лекин уни аниқ ва лўнда (**«қисқа»** эмас), теран маънода (**«тийран»** эмас) ифодалашни ва қонун шаклига (**«ҳуқуқий шакл»** эмас) келтиришни негадир ҳозирча филолог олимлардан талаб қилиш мумкин, деган фикрда эдим. Лекин ҳозир ўзимни янглишгандек ҳис қиляпман... Муаллиф ижодининг юқори баҳолардан анча йироқроқ стилистикасига ортиқча тўхталмаган ҳолда асосий таклифларига бўлган айрим шахсий мулоҳазаларимни баён қилмоқчиман.

«Конституцияда ифодаланган ҳар бир ҳуқуқий норма, ҳуқуқий шаклни сақлаш қонуншуноснинг муқаддас бурчи», «олдиндан мавжуд бўлган лексик-грамматик қолипни сақлаш анъанаси» афзал эканлиги уқтирилган фикрлар мақолада кўп учрайди ва бундан кўзланган мақсад ҳам аён: бошқа қонун ҳужжатлари Конституцияга қиёсланади ва хато топилган ўринларида ўзгача таҳрир таклиф этилади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 18-моддаси билан «Ўзбекистон Республикаси Фуқаролиги тўғрисида»ги Қонуннинг 2-моддаси қиёсланиб, журналда кўрсатилган «хато» ҳақида, муаллифнинг муқобил таклифлари тўғрисида тўхталиб ўтмаслик мумкин эмас.

Ҳамма гап шундаки, бирорта давлатнинг Конституцияси шу мамлакат ҳаётининг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва бошқа соҳаларидаги барча муносабатларни тартибга солиб турувчи ҳуқуқий нормаларни мутлақ тугал тарзда акс эттира олмайди. Шунинг учун ҳам у Конституция — асосий Қонун деб юритилади. Бошқа (тармоқ) қонунларда эса Конституция нормалари ривожлантирилади, унга зид бўлмаган, уни тўлдирадиган бошқа ҳуқуқий тушунчалар ифодаланади. Лекин бу айнан бир хил, олдиндан мавжуд бўлган қолипни сақлаш ва барча қонунларимизни бир қолипга солиш дегани эмас. Умуман қайсидир сўзларни, сўз бирикмаларини, битикни, шаклни муқаддас деб билиш ва уни ўзгармас деб тан олишни догматика дейдилар. Эҳтимол, мен ҳақ эмасдирман, лекин дунёдаги бутун борлиқ, жамики фан, тушунча ривожлана бориши, мукаммаллик сари интилиши аниқ. Ҳеч нарса абадий эмас, шу жумладан Конституция ҳам. Аслида инсонлар Конституция учун эмас, Конституция инсонлар учун яратилади, яъни инсон — бирламчидир. Шундай экан, конституциялар инсонларга хизмат қилиши, ҳаёт ўзгаришларига мослаштириб борилиши табиий. Бинобарин, Ўзбекистонимизда ҳам шундай бўляпти. Яқинда ўтган Ўзбекистон Республикасининг референдуми бунга яққол мисол бўла олади. Қолаверса, Конституциямизни чуқур ҳурмат қилган ҳолда у эндигина мустақилликка эришганимизда қабул қилинганлигини ҳам эътироф этиш керак. Шундан бери амалга оширилган ишлар кўламига кўра асрларга татигулик ўн йил вақт ўтди. Журналдаги мақолада ибрат қилиб кўрсатилган АҚШ Конституцияси ҳам шу вақт ичида анчагина тузатишни ўз ичига олгани ҳаммага маълум.

Юқорида мақола муаллифи юрист эмаслигини айтган эдик. Унинг ҳуқуқшунос эмас, филология соҳаси тадқиқотчиси эканлиги қиёсий таҳлил чоғида қайси гап стилистик жиҳатдан пишиқ эканлигини англаб олишда унга устун имкон бериши керак эди. Лекин ундай бўлмаган. «Ўзбекистон Республикаси Фуқаролиги тўғрисида»ги Қонун билан Конституциядаги **«бир ҳуқуқий норма»** ифодаси деб таъкидланаётган нормани бир норма тарзида талқин этилиши, назаримизда, тўғри эмас. Негаки, фуқаролар қайси ҳолатлардан қатъи назар қонун олдида тенг эканлиги Конституцияда уларнинг бир хил ҳуқуқ ва эркинликларга эга эканлиги таъкидланганидан кейин, Қонунда эса тўғридан тўғри айтилган. Иккинчидан, Қонундаги «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари» сўзлари мазмунига кўра ҳам, моҳият жиҳати бўйича ҳам тўғри ва лўнда эканлиги, олдинги тушунчадан афзаллигини муаллиф илғай олмаган шекилли. Гап муаллиф афзал деб топган «Ўзбекистон Республикасида барча фуқаролар» ҳақида эмас, яъни Америка, Германия, Арманистон ва бошқа барча фуқаролар ҳақида эмас, хатодек туюлган фақат ва фақат «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари» ҳақида кетаяпти-ку! Мазкур Қонун айнан шу жиҳатлари билан афзал ва конституциявий нормани ривожлантирган, уни тўлдирган, мукаммаллик ва сайқал бахш этган.

Мақола муаллифининг **«Бундан ташқари, бу ҳуқуқий нормада бошқа эътиқодлардан дейишнинг ўзи мантиқий жиҳатдан тўғри эмас. Чунки кишининг эътиқоди бир неча бўлмайди, эътиқод кўп бўлса, унда эътиқодсиз одам ҳисобланади»** деган фалсафий фикрига мутлақо қўшила олмайман. Йўқ, нотўғри дейишга ҳам тил бормайди. Лекин, ҳар ким ҳам бу ўринда ўзига ўзи савол бериб кўриши турган гап. Ҳамонки сиёсий эътиқод борлиги аниқ экан, диний эътиқод борлиги рост экан, шахсга, айтайлик мушфиқ онамга эътиқод қилишим мумкинми? Агар мен илгарилари бўлганидек «коммунистик мафкурага эътиқод»дан бўлак яна қандайдир эътиқодларга эга бўлсам — «эътиқодсиз одам» ҳисобланаманми?(!) Бошқа инсонларчи?...

Умуман мақоладаги яна кўп фикрлар, иборалар хусусида батафсил тўхталиб ўтиш мумкин эди. **«Маънолар тийранлиги»** хусусида ҳам, **«қатъи амал қилиш»** тўғрисида ҳам, **«9500 атрофида сўзлар»** ҳамда **«қисқалик принципи»** ва бошқалар ҳақида. Лекин муносабат аввалида айтганимдек, ҳар бир таҳлил, таклиф, мулоҳаза рукни остида берилган мақолаларни қўллаб-қувватлаш керак, деган нуқтаи назарда қолиш тарафдориман. Зеро, ҳақиқат баҳсларда туғилади. Шундай экан, гарчанд илгари сурган ғоя ва фикрларининг кўпчилигига қўшилмасам-да, лекин ҳақиқатнинг туғилишига туртки бўлган ана шу мақола муаллифига ўз миннатдорчилигимни билдириб қоламан.

М. МИРОЛИМОВ.

Машинасозлар – энергетикларга

«Наманганмаш» акциядорлик жамияти жамоаси энергетикларни мамлакат ташқарисидан гидроэлектрстанцияларга техник хизмат кўрсатиш учун зарур бўлган кўпгина эҳтиёт қисмларни излаш ташвишидан халос қилди. Корхонада энергетикларда талаб катта бўлган мембрана клапанлари, юқори босимли вентилларини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Тажриба намуналари йил давомида республика гидроэлектрстанцияларининг бирида синовдан ўтказилди. Ижобий баҳо берилганидан сўнг уларни оммавий ишлаб чиқариш бўйича, хусусан, юқори босимли вентилларни ишлаб чиқариш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Корхонанинг қувур арматураларини ишлаб чиқаришга мўлжалланган асосий линиясини замонавийлаштириш бўйича катта ишлар олиб борилмоқда. Аввал корхонада ишлаб чиқарилган қопқоқларнинг асосий қисмини пайвандланган қопқоқлар ташкил этар эди. Уларни ишлаб чиқариш учун эса керакли хомашё четдан олиб келинар эди. Ҳозир эса уларни ишлаб чиқариш билан бирга чўян ва темирдан қуйма буюмлар тайёрланмоқда. Қопқоқларни чўян ва темирдан тайёрлаш афзаллиги шундаки, улар қиммат ишлаб чиқариш технологияларини талаб қилмайди. Қуйма буюмларга ҳам талаб катта. Ушбу буюмлар бугунги кунда корхона томонидан ишлаб чиқарилаётган қопқоқлар умумий ҳажмининг қарийб ярмини ташкил қилади.

Наманган машинасозлари ишлаб чиқарган маҳсулотларни сотиш бозори йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Новосибирскда «Наманганмаш» акциядорлик жамиятининг савдо уйи очилган. Шунингдек, Россия Федерациясининг яна тўртта шаҳрида янги савдо уйининг дилер идоралари бор.

Н.ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

Ислоҳот ва одамлар

Иш билганга...

Ҳамро Жумаев шоли етиштирувчи хўжаликнинг бўлим бошлиғи. Бир қўлида дафтар-қаламу бир қўлида кетмон. Қишнинг куни совуқ. Лекин бошлиқ қўлини ўчоққа тутиб исиниб ўтирмади. Қўлида белкурак, хўжаликнинг трактор гаражида кун ботгунча ер ағдарди. 50 туп кўчат ўтқазди. Бошқалар бошлиқдан ҳам кўпроқ ишладилар.

Ҳамро 2000 йилда ҳам бошлиқ эди. У пайтда Ҳамро ишлайдиган хўжалик ширкат хўжалиги Ат-Термизий номида эди. Ўшанда Ҳамро иш бошида фармонбардорлик қилиб юраверарди. Деҳқонларнинг йиллик даромадлари йигирма минг сўмдан ошиб-ошмай қолаётганини айтишга тили бормасди. Ана шундай истиҳолаю фармонбардорликлар сабаб бўлибми, ширкат хўжалиги ўтириб қолди. Қарзга ботди. Экинлар ҳосилининг чўғи пасайди. Вилоят ҳокимлиги аҳволни соғломлаштириш учун хўжаликни иқтисоди бақувват бўлган «Меҳнат-роҳат» корхонасига қўшиб берди.

«Меҳнат-роҳат» корхонасида Ҳамро Жумаевлар ишчанликка, ташаббускорликка ўрганди. Бир йилнинг ўзида Жумаевлар, яъни у ишлаб келган хўжалик шоли етиштиришни икки бараварига кўпайтирди. Неча юз миллион сўмлик қарзларини узди. Пешоналари терлаб, қўллари қабариб меҳнат қилишга ўргандилар. Чўнтаклари пул кўриб, дастурхонлари тўкин бўлди.

— 2001 йилда ойлик маошим 70 минг сўмга тўғри келди, — дейди Ҳамро билан бир қаторда белкурак тепаётган Ҳайдаров Олим исмли ишчи. — Аввалари, тўғриси, шолининг сувига қарамай, зовурга қармоқ ташлардик. Салқин жойда ёнбошлаб олардик. Яна шу билан раис бизга маош бермайди, деб нолирдик. Мана бугун даромадларимиз товонимизни қизитиб турипти.

Жумаевлардан сал нарироқда белкурак тепаётганларга яқинлашамиз. Улар Хоразм вилоятидан, Хонқадан келишган ишчилар экан.

— Ижарага ер олиб ишлаяпмиз, — дейди хоразмлик деҳқон Норбоев Шерназар. — «Меҳнат-роҳат»нинг нонтузи ҳурматига дарахт ўстирмоқчимиз.

— Музработ туманида ишсизлик мақоми берилганлар оз эмас. Улар ҳам елкаларини қисиб юрмасдан қаватларингизга келиб ишласалар бўлмайдими? — деб сўрайман Жумаевдан.

Бўлим бошлиғи елкасини учиради. Кафтларига бир туфлаб олади-да, ишини давом қилдиради.

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Япония ҳукуматининг ҳиммати

Тошкент шаҳрида Япония ҳукумати ёрдами билан таъмирланган 191-ўрта мактабнинг расмий очилиш маросими бўлиб ўтди.

Саккиз юздан зиёд ўқувчи таҳсил олаётган ушбу илм маскани қарийб ўттиз йил муқаддам қурилган бўлиб, анчадан буён таъмирга муҳтож эди. Ўтган йили мактаб маъмурияти билан Япониянинг Ўзбекистондаги элчихонаси ўртасида бу даргоҳга беғараз ёрдам сифатида жами 137 минг АҚШ доллари бериш борасида иккита грант-шартнома имзоланди. Мана, орадан бир йил ўтар-ўтмас, мактаб биноси тўлиқ таъмирдан чиқарилди, хоналарга энг замонавий компьютер, тикув машиналари, янги мебеллар, турли ўқув жиҳозлари, спорт залига эса зарур анжомлар ўрнатилди.

Замонавий илм масканининг очилиш маросимида Япониянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Киоко Накаяма икки мамлакатнинг ўзаро ҳамкорлиги барча жабҳаларда самарали кечаётгани, айниқса, давлатларимизнинг таълим-тарбия ва гуманитар соҳалардаги алоқалари ривожланиб бораётганини таъкидлади.

(ЎзА).

Ёшларга янги иш ўринлари

«Қўқоннон» масъулияти чекланган жамиятида ишга туширилган янги цехда печенье тайёрлаш учун ўндан ортиқ йигит-қиз ишга таклиф этилди.

Италиядан келтирилган дастгоҳлар ёрдамида бир-кеча кундузда 8 тонна янги маҳсулот тайёрланиб, савдога чиқарилмоқда.

Корхонада ишга туширилган яна бир замонавий дастгоҳ қўмагида ҳар куни бир тоннагача маҳсулот бежирим идишларга қадоқланмоқда. Ҳолбуки, шу пайтгача қўқонлик пазандалар ўз маҳсулотларини дағал картон қутиларда истеъмолчиларга етказиб бераётган эди.

— Ёшлар учун янги иш ўрни яратишга алоҳида эътибор беряпмиз, — дейди жамият раиси Адҳамжон Воҳидов. — Ўтган йили шаҳримизнинг йигирмадан ортиқ ёшлари яхши ҳақ тўланадиган муқим иш ўрнига эга бўлди. Жорий йилда италиялик шерикларимиз билан ҳамкорликда янги ишлаб чиқариш тармоқларини ишга тушириш ниятимиз бор. Янги линия ишга тушгач, яна ўттиздан ортиқ йигит-қиз иш билан таъминланади.

Р. КАМОЛОВ,
ЎзА мухбири.

Газ ўғрилари

Ромитан туман прокуратураси ходимлари ҳудудда 2001 йил ва жорий йилнинг январь ойида табиий газдан фойдаланиш қоидаларига қандай риоя қилинаётгани бўйича текшириш ўтказишди. Мазкур тадбирда табиий газнинг ноқонуний тақсимланиши, бу бойликдан иссиқхоналарда ноқонуний фойдаланилаётганлиги аниқланди.

— Қиш мавсумида истеъмолчилардан қувурларда табиий газ босими камайиб кетганлиги ҳақида кўплаб шикоятлар тушади, — дейди туман прокурори, 1-даражали юрист Мамасоли Ҳайдаров. — Шунинг учун туман газ идораси, «Ўзгазсотиш» идораси ваколатхонаси ҳамда туман солиқ инспекцияси ходимлари билан биргаликда текширишлар ўтказдик.

Мамасоли Ҳайдаровнинг маълум қилишича, туманнинг «Халқобод», «Нурафшон», «Челонгу» ҳамда Ф. Қурбонов номли ширкат хўжаликлари ҳудудларидаги хонадонлар кўздан кечирилганда йигирмага яқин иссиқхонада табиий газдан ноқонуний фойдаланиб келинаётгани маълум бўлган.

— Жумладан, «Халқобод» ширкат хўжалигидаги Тарнаут қишлоғида яшовчи фуқаро Қамбар Рустамов ҳовлисининг 3 сотихлик саҳнига иссиқхона қуриб, табиий газдан бепул фойдаланиб келган, — таъкидлади туман прокурори. — Рустамовлар оиласининг тўртта табиий газ билан ишловчи иситиш печлари ишлаб ётган бу иссиқхонадан қанча фойда олаётгани бизга қоронғу. Лекин бу ноқонуний ишлари билан давлатга келтирган зарарлари ҳисоблаб чиқилганда 124 минг 268 сўмни ташкил этди.

Ана шундай қонунбузарлардан яна бири «Халқобод» ширкат хўжалиги раиси Ш. Шодиев бўлиб чиқди. Хўжалик раҳбари 2 сотих майдонда иссиқхона қуриб, помидор кўчатлари етиштириш билан шуғулланиб келган. Раис газни иссиқхонага улаш билан белгиланган тартибдан хабарсиз эканлигига ишониш қийин.

Масъул шахсларки қонунни писанд қилмай, ўзгалар эвазига нонни катта тишлаш пайига тушиб қолган эканлар, уларга эргашаётганлар ҳақида нима ҳам дейиш мумкин?! Ҳудуддаги кўплаб хонадонларни иситиш, ҳатто қозонини қайнатиш учун ҳам етарли миқдорда табиий газ етиб бормаётганлигининг боиси ҳам шунда эмасми?

Бухоро вилояти,
«Туркистон-пресс».

Сув иншоотлари хавфсизлиги – доимий эътиборда

Суғориладиган ерлар — деҳқончилигимиз асоси. Бу эса азал-азалдан ўлкада экин майдонларини кенгайтириш билан бир қаторда ирригация тизимини ҳам такомиллаштиришни тақозо этган. Кейинги йилларда суғориладиган ерлар бир неча баробар кенгайди, кўплаб сув омборлари, улкан тўғонлар ва сув тақсимловчи иншоотлар, кўллар, каналлар барпо этилди.

Минтақамизда об-ҳаво сурункали иссиқ келиб, айрим жойларда сув тақчиллиги кузатилаётган ҳозирги вақтда ушбу сув хўжалиги иншоотлари яхши самара бермоқда. Хўш, ҳозирги кунда уларнинг аҳволи қандай? Сув ҳавзаларида йиғилаётган оби ҳаёт миқдори деҳқончилик эҳтиёжини қондира оладими?

«Давсувхўжаликназорат» инспекцияси раҳбари Хурсанд ТОШЕВ бу ҳақда шундай ҳикоя қилади:

— Аввало, шуни айтиш керакки, мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини сув билан доимий таъминлашга етадиган улкан сув заҳиралари мавжуд, — деди Х.Тошев. — Бироқ юртимиз қуёшли ўлка эмасми, табиат инъоми — сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш талаб этилади. Бу эса, ўз навбатида, юртимизда кўпроқ сув заҳиралари жамғариш, тўғонлар, дамбалар қуриш, дарё ва каналларни бошқариш тизимини такомиллаштиришни тақозо қилади.

Ўлкамизда асрлар давомида сув хўжалиги борасида яхлит тизим шаклланган. Ҳозирги вақтда Мирзачўл, Жиззах чўли, Қарши чўли, Сурхон-Шеробод чўлидаги йирик сув иншоотлари, шунингдек, 1500 дан ортиқ насос станцияси, минглаб километр магистрал ва хўжаликлараро каналлар, 14 мингга яқин сув ҳавзаси ҳамда кўплаб коллекторлар, сув ташлагичлар, мураккаб гидротехника ва энергетика мажмуига эга бўлган 30 дан зиёд гидроэлектростанция ишлаб турибди.

Уларнинг бехатар ишлашини таъминлаш, техникавий ҳолатини аниқлаш ҳамда халқ хўжалиги тараққиётида тутган ўрни ва аҳамиятини янада ошириш мақсадида гидротехника иншоотларининг хавфсизлиги тўғрисидаги Қонун қабул қилинган. Ушбу қонунда гидротехника иншоотларини лойиҳалаштириш, қуриш, фойдаланишга топшириш, уларни ишлатиш, реконструкциялаш, тиклаш, консервациялаш ёки тугатишда хавфсизликни таъминлаш асосий мақсад этиб белгиланган. Шунингдек, мазкур ҳужжатда сув хўжалиги иншоотларининг хавфсизлигини таъминлаш юзасидан давлат назорати органи ва фойдаланувчи ташкилотларнинг вазифалари аниқ белгилаб қўйилган.

Шунга мувофиқ, Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Катта ва алоҳида сув хўжалиги объектларининг техник ҳолатини ҳамда бехатар ишлашини назорат қилиш давлат инспекцияси, яъни «Давсувхўжаликназорат» ташкилоти ташкил этилган. У гидротехника иншоотларининг хавфсизлиги устидан давлат назоратини амалга оширувчи махсус ваколатли орган ҳисобланади.

Айни вақтда инспекция томонидан ушбу қонун талаблари асосида сув иншоотларини муҳофазалаш ҳамда улардан самарали фойдаланиш механизми янада такомиллаштирилмоқда. Афсуски, халқ хўжалиги тараққиёти йўлида кўп йиллардан буён узлуксиз фойдаланиб келинаётган гидротехника иншоотларининг аксарияти эскириб қолган, айримлари таъмирлаш ёки қайта қуришга муҳтож. Шу боис уларнинг техникавий ҳолатини янада мустаҳкамлаш, муҳофазасини кучайтириш, эскирган қисмларини янгилаш, таъмирлаш ва янгиларини барпо этиш устида жиддий иш олиб борилмоқда.

Ҳозирга қадар республика бўйича назоратга олиниши лозим бўлган йирик ва алоҳида муҳим сув хўжалиги объектлари рўйхатга олиниб, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компанияси мутахассислари ҳамда соҳа олимлари иштирокида техник текширувлардан ўтказилди. Ана шу текширувлар натижасига кўра, гидротехник иншоотларнинг техникавий ҳолатини яхшилаш ва бехатар ишлашини таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 20 августдаги 398-сонли қарори қабул қилинган. Қарорда бу борадаги вазифаларнинг 2005 йилгача бўлган иш режаси белгилаб берилган.

Ҳозир инспекциямиз Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 16 ноябрдаги 499-сонли қарорига мувофиқ мукаммаллиги биринчи, иккинчи ва учинчи тоифали бўлган сув иншоотларининг техникавий ҳолати ва бехатар ишлаши устидан назорат олиб боряпти.

Бугунги кунда сув хўжалиги иншоотларини ўрганиб чиқиш, уларнинг техникавий ҳолатини баҳолаш, бехатар ишлашини таъминлаш, аввало, иншоотларнинг табиий шарт-шароити, жойлашган жойи, техник имкониятлари, сифат ва миқдор тавсифномалари, хизмат қилиш муддати билан боғлиқ маълумотларни ўз ичига олувчи кадастр тайёрлашни тақозо этмоқда. Ҳозирга қадар ана шу талаблар асосида 52 сув хўжалиги иншооти кадастри тузилиб, тегишли ташкилотларга берилди.

Шуни ҳам айтиш жоизки, жойларда инспекторларимизнинг билим ва тажрибасини, маҳоратини ошириш, уларни янги қонун ва бошқа меъёрий ҳужжатлар билан чуқурроқ таништириш мақсадида доимий ўқув семинарлари ташкил этилмоқда. Хусусан, иншоотлар мисолида ҳар бир вилоятда уларнинг муҳофазасини таъминлаш услубларини ўргатиш бўйича ўқишлар ўтказилиб, маҳаллий инспекторларнинг ишлаш услуби ва назорат ўтказиш қоидалари ишлаб чиқилди.

Ўктам ДЎСТЁР,
ЎзА мухбири.

Таваллудининг 561 йиллиги олдидан

Яхшилар ичра Ватан тутди...

Яхшилари, меҳрибонлари, шеърхонлари кўп Навоий вилоятида, шоир номидаги кўркам боғда бўлсангиз бунга ишонч ҳосил қиласиз.

Чор атрофни қиш либоси ўраб турсаям, буюк бобомиз ҳайкали пойидаги янги узилган гуллар баҳорни эслатади. Шаҳарга келган ҳар бир меҳмон Мир Алишер Навоий ҳазратларини «йўқлаш»га ошиқади.

Тарихчилар Навоийга буюк ҳазратнинг қадами текканини исботлашди. Шарқ билан Ғарб меъморчилигини уйғунлаштирган бетакрор шаҳар, энг йирик вилоят унинг номи билан аталиши ҳам даҳога бўлган юксак эҳтиромдир. Шу номдаги туман, бир неча хўжалик, ўнлаб мактаб, коллеж, маҳалла, кўчаларга бой бу гўшада юзлаб Алишерлар, Фарҳодлар, Ширинлар истиқомат қилишаяпти. Уларнинг аксариятини бугун ана шу боғда учратасиз.

Юртбошимиз ёдгорлик мажмуи очилиш маросимида сўзлаган нутқида «Навоий бобомиз куйлаган, орзу қилган халқлар ва миллатлар ўртасидаги дўстлик ва ҳамжиҳатлик бугун гўзал Навоий вилоятида қарор топганига ҳар қанча ҳавас қилса арзийди» деган эди. Боғда сайр этаркансиз, ҳайкал пойида турли тилларда ўқилаётган ғазаллар жаранги, бир ярим минг ўриндиқли амфитеатрни тўлдириб ўтирган ихлосмандларнинг хуш кайфияти сизни четлаб ўтмайди. Атрофдаги гўзаллик, «Сабъаи сайёр» мисол етти фавворалар ясаётган камалаклар, шоир ҳаёти ва ижодига бағишланиб ўрнатилган «Юлдузнинг туғилиши», «Ўспиринлик», «Ёшлик» ва «Донишмандлик» деб номланган ҳайкаллар XV асрдан сўзлаётганга ўхшайди. Худди шоир асарлари қаҳрамонлари билан юзлашгандек бўлаверасиз.

— Алишер Навоий миллатимизнинг шаъни ва шарафидир, — дейди Кончилик институти доценти Худойберди Пўлатов. — Кунига шоир боғи оралаб ишга ўтаман. Ҳайкал пойидаги гулларни кўриб юрагим қувончга тўлади. Буюк бир наслларга дахлдор эканлигимдан ифтихор туғилади кўнглимда.

— Кеча Санкт-Петербургдан келдим, — дейди боғда ўзини Николай Поддубний деб таништирган отахон. — Шеърият кечасида қатнашдим. Қизим Таня ҳам Навоий ғазалини ёддан айтди. Шоирнинг кўплаб шеърларини рус тилида ўқиганман. Ажиб сеҳри бор. Улуғ санъаткорини улуғлаган халққа таъзим. Пушкин ва Толстойлар ҳам ўз вақтида Навоийдан баҳра олганларини ёзиб қолдиришган.

Ҳа, бугун Навоий боғидагина эмас, ҳар бир жамоада, хонадонда бобокалонимиз руҳи ҳукмрон. Бир сўз билан айтганда, миллатимиз қуёши «Топди даврон ичра эътибор».

Ўз мухбиримиз.

То Навоий бор...

Биз Навоий боғининг боғбонимиз,
Боғбондирмиз, вале меҳмонимиз.

Бул — «Насойим ул муҳаббат» боғидир,
Беш асрким биз бу боғ ҳайронимиз.

Қанча меҳмон ўтди, лек мезбон ўшал,
Барча меҳмон ичра биз комронимиз.

Мир Низомиддин Алишер, яъниким
Сўз аро осмонимиз, уммонимиз.

Тил — «Хазойин ул маоний»дан келур,
Бошланур шундан лутф карвонимиз.

Паст эрурмиз билмасак ул зотни гар,
Қанча юксалган билан қўрғонимиз.

Не хавотир ичра эл шоирлари,
Гар савол этгай букун султонимиз.

То Навоий бор — муҳаббат дилдадир,
Сўлмагай ҳаргиз кўнгил бўстонимиз.

Шул исмдан юрт аро юз минг умид,
Шул исмдан нурланур давронимиз.

Қадр этайлик нону туздай ҳар сўзин,
То ризо бўлгай улуғ мезбонимиз.

Сирожиддин САЙЙИД.

ЭЪЛОН

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 25 январдаги «Аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламларини аниқ йўналтирилган тарзда қўллаб-қувватлашнинг 2002-2003 йилларга мўлжалланган дастурини амалга ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 33-сонли қарорини бажариш мақсадида

Халқ таълими вазирлиги

кам таъминланган оилаларнинг юқори (5-9) синф ўқувчиларини иссиқ кийим (куртка, пойафзал, бош кийим) билан таъминлаш борасида 2002 йил 12 март куни

тендер танлови ўтказади.

Тендер танловида «Ўзбекенгилсаноат» «Ўзбекчармпойафзали» уюшмалари, қўшма корхоналар, хусусий ва чет эл фирмалари ва бошқа ташкилотлар ўз маҳсулот намуналари билан қатнашишлари мумкин. Танловда саралаб олинган маҳсулотларни харид қилиш учун шартномалар тузилади.

Тендер танловида иштирок этиш учун маҳсулот намуналари 2002 йил 1 мартдан 11 мартгача қабул қилинади.

Тендер Халқ таълими вазирлигининг Таълим-савдо бош бошқармасида ўтказилади. (Тошкент шаҳри, Сайрам 3-берк кўчаси, 92-уй).

Тендер қатнашчиси қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши шарт. Ташкилотнинг молиявий аҳволи ҳақида банкнинг маълумотномаси, маҳсулот сертификати ва санитария паспорти;

Нарх-наво бўйича ва 2002 йилнинг 1 сентябрига қадар қанча миқдорда топшира олиш муддати кўрсатилган таклифлар.

Таълим-савдо бош бошқармасининг 20210000500101561001, Меҳнат бўлими ЖСБ, МФО 00423, ИНН 200524742 ҳисоб рақамига ҳар бир таклиф этилаётган маҳсулотнинг 2,5 фоизи миқдорида закалат (бўнак) ўтказилганлиги ҳақида тўлов қоғозининг нусхаси.

Тендер таклифлари комиссия томонидан 2002 йилнинг 1 мартидан 11 март соат 10.00гача фақат иккилик конвертда муҳрланган ҳолда қабул қилинади.

Ташқи конвертда корхонанинг номи, манзили тўлиқ кўрсатилади ва унга банк маълумотномаси, маҳсулот сертификати ва санитария паспорти, тендер қатнашчисининг бўнак ўтказилганлигини тасдиқловчи ҳужжат солинади.

Ички конвертга ҳар бир маҳсулот учун тендер таклифлари ва унга қўйилган нархлар кўрсатилган ҳужжат жойланади.

Тендерга 2001 йил 1 сентябрдан кейин рўйхатдан ўтган ташкилотлар қўйилмайди. Шу сабабдан тендер қатнашчилари керакли органлар томонидан рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги маълумотномани ҳам тақдим этадилар.

Маълумот учун қуйидаги телефонларга қўнғироқ қилинсин: 68-75-46, 67-28-70, 68-94-36.

5305/224

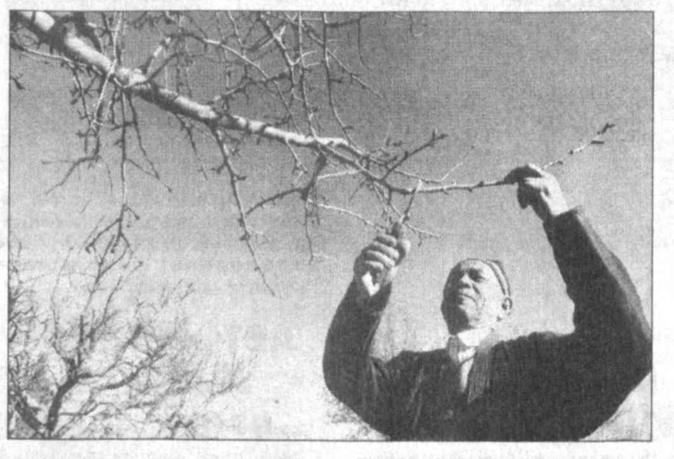

Конимехда баҳор бошланди

Пўлат оға Баимбетовнинг асли касби — журналист. Аммо у узоқ йиллар Конимехда туманнинг ижтимоий-сиёсий ва ҳатто иқтисодий ҳаётида фаол қатнашди, турли лавозимларда ишлади. Бугунги кунда у қозоқ тилида чоп этиладиган туман газетасининг бош муҳаррири.

Яқинда у таҳририятга кириб келди. Кайфияти баланд — оғзи қулоғида. Салом-аликдан сўнг ҳазиллашдик.

— Ҳа бунча хурсандсиз, Конимехнинг қўйлари қўзилай бошладими?

— Қўзилаганда қандоқ, — дейди у. — Ҳаммаси эгиз қўзилай бошлади. Конимехда баҳор бошланганига анча бўлди!

—Зўр-ку, яна нима гаплар бор?

Кейин у оҳиста сўзлай кетди.

— Ростданам, ўзгаришлар кўп. Конимехга анчадан бери бормагансиз, шекилли. Айниқса, кейинги уч-тўрт ой ичида унинг маҳалла-ю кўчаларига янада «ранг» кирди. Ҳозир барча маҳалла аъзолари «Гулсиз кўча ва ҳовли бўлмаслиги керак!» шиори остида ишлашмоқда. Улар ободончиликни тўла турмуш тарзига айлантиришмоқда. Айни вақтда йиллар давомида лой ва ахлатлар тиқилиб қолган ариқлар таъмирланмоқда, кўча ва йўлкалар тартибга келтирилмоқда. Кеч куз ва қишнинг дастлабки ойида 10 мингга яқин мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилди, кўчалар чироқлар ёғдусида янада равшанлашмоқда.

— Хайрли ишлар қилинаётган экан-да, — қизиқиб сўраймиз.

— Биласизми, хайрли ишлар хайрли ташаббуслардан туғилади, — дейди ҳамсуҳбатимиз. — Шаҳар чеккасида «Мих ота» деган қабристон бўларди. Сўнгги йилларда унинг аҳволи ҳам ҳаминқадар бўлиб қолганди. Яқинда маҳалла фаоллари ҳамда «Камолат» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман бўлими уни ободонлаштириш ташаббуси билан чиқдилар. Туман газ хўжалиги идораси ва йўллар бошқармаси ишчи-хизматчилари бу ташаббусни қўллаб-қувватлаб, бир кунлик иш ҳақларини шу мақсад учун ажратишга қарор қилдилар. Қолаверса, тумандаги барча хўжалик, корхона, ташкилот аъзолари, тадбиркору ишбилармонлар ҳам бу хайрли ишдан четда қолмадилар.

— Бу йил Қарияларни қадрлаш йили...

— Фикрингизни тушундим, — гапимни бўлди Пўлат оға, — туманда қарияларни қадрлаш юзасидан тузилган тадбирлар аллақачон амалга оширилмоқда. Туман ҳокимлигининг қарори билан 80 га яқин уруш ва юздан ортиқ меҳнат фахрийлари, кекса ҳамда қаровчисидан ажралган 80 нафар киши ташкилот ва корхоналар, мактаблар ва ишбилармон тадбиркорларга бириктиб қўйилган. Уларнинг ҳомийлиги билан барча ногиронлар, нуроний оқсоқол ва онахонлар туман, вилоят ҳамда республика газета-журналларига бепул обуна қилинди.

Бундан ташқари хўжаликларда табаррук кишилар билан ҳар ойда бир пиёла чой устида учрашув ва суҳбатлар уюштириш анъана тусини олмоқда. Қарияларимизга байрамлар ва муҳим саналар олдидан совға-саломлар улашилмоқда. Яқинда ана шундай давра суҳбатларидан бири ҳунар-техника коллежида ўтказилди. Унда фахрийларимиздан А.Умаров, М.Мамараимов, Б.Тоубоев, 93 ёшли отахон М.Қурбонов ёшларга ибратли ҳаёт йўлларидан, тажрибаларидан сўзлаб бердилар.

Туман марказидаги «Ардагер» («Фахрий») дўкони фақат қариялар учун хизмат қилади. Ҳатто кўплаб маҳсулотлар уларнинг уйларига элтиб берилади. Шунингдек, «Шўркўл» ширкат хўжалигида 2 гектарлик қариялар боғи ҳам ташкил этилди.

Ҳамкасбимиз туманда амалга оширилаётган хайрли ишлар хусусида жуда кўп гапирди. Гапирганда ҳам ёш боладек қувониб, севиниб гапирди. Ҳақиқатдан ҳам, унинг «Конимехда баҳор бошланди» деганича бор экан. Қолаверса, бу баҳор Пўлат оғанинг кўнглига ҳам кўчиб кирганди.

Эҳтимол, бугунги кундаги бунёдкорлик ва ижобий ўзгаришлардан ҳар бир конимехликнинг кўнгли кўклам бўлиб яшаётгандир?!

Эсиргап БОЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Қарор ва ижро

Умид булоғи кўз очди

«Хоразм Телеком» акциядорлик жамияти меҳнат жамоаси ўтган йил якунларига кўра, катта ютуқларга эришдилар. Аҳолига 895,6 миллион сўмлик алоқа хизмати кўрсатилди. Бу 2000 йилдагига нисбатан 571,8 миллион сўм зиёд. Умумий даромад эса 1703,9 миллион сўмни ташкил этди.

Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон телекоммуникация тармоғини 2010 йилгача бўлган даврда реконструкция қилиш ва ривожлантириш дастури тўғрисида»ги қарори талаблари ҳаётга кенг тадбиқ этилаётгани муваффақиятларнинг асосий омили бўлмоқда.

Бундан беш-олти йил аввал вилоятдаги АТСлар асосий ускуналарининг 23 фоизи ўз муддатини ўтаб бўлган бўлиб, туман марказларида 13-14 йил олдин қурилган телефон станциялари ҳам жаҳон андозаларига жавоб бермасди. Бу ҳол уларни янгилаш ва таъмирлашни тақозо этарди. Шу мақсадда Япония ташқи иқтисодий алоқалар банки билан тузилган битимга биноан Хоразмда телекоммуникация тармоғини реконструкция қилиш учун 2 миллиард 126 миллион иен миқдорида кредит йўналтирилди. Бу маблағга замонавий алоқа ускуналари сотиб олинди. Натижада 197,5 километрлик нуртолали кабель ётқизилди. Янги рақамли АТСга эса 41 мингта телефон қайта уланди.

1999-2000 йиллар давомида, шунингдек, янгидан 17 мингтадан зиёд телефон нуқталари ўрнатилди, 19 та АТС биноси таъмирланди. Урганч шаҳрида ва вилоятнинг 7 та туманида рақамли АТСлар ишга туширилди. Улар асосан «Алоқа ДЭУ»нинг техник жиҳозлари билан таъминланди. Бу ўз навбатида Хоразм — кўҳна диёрни бевосита жаҳон алоқа тизими билан боғлади, энг чекка қишлоқлардан туриб, дунёнинг исталган нуқтасига чиқишга қулайлик яратди. Илгари бирор киши буни ҳатто хаёлига ҳам келтира олмасди.

— Мамлакатимиз пойтахти — Тошкентда ўқиётган ёки бу шаҳарга узоқ муддатга сафарга кетган фарзандларимиз билан телефонда гаплашиш, ҳол-аҳволини билиш учун қишлоқ марказидаги АТСга борардик, — дейди хонқалик О.Отажонов. — У ердагилар бизни туман маркази билан, туман марказидагилар Урганч шаҳри билан боғларди. Шаҳар эса ўз навбатида пойтахтни улаб берарди. Энди эса уйда ўтириб, тўғри Тошкентга, ҳатто жаҳонга чиқа оламиз.

— Куёвим Ҳиндистонда ишлайди, — суҳбатга қўшилади отахон А.Саиджонов. — Бир куни телефон жиринглаб қолди денг. Гўшакни олсам, куёвим экан. Овозини эшитиб, «Қачон келдинг», дебман. Чунки овози жуда тиниқ ва жарангдор эди. Ҳиндистондан қўнғироқ қилаётганига ишонгим келмади. Қишлоқ одамлари учун шундай қулайлик яратаётганлар, узоғини яқин қилаётганларнинг отасига раҳмат!

«Хоразм Телеком» акциядорлик жамиятида мингдан ортиқ киши меҳнат қилади. Уларнинг барчаси маҳаллий кадрлар бўлиб, аҳолига сифатли хизмат кўрсатмоқда. Ҳаммаси замонавий техникани тўлиқ эгаллаб, янги услубда ишлаш ҳадисини олган. Чунки кўпчилиги хорижда тажриба орттириб келган. Малакали мутахассисларни тайёрлаш масаласи эса бугун ҳам эътиборда турибди. Урганч шаҳридаги 2-касб-ҳунар коллежида бўлажак алоқачилар таълим олиб, янги техника сирларини кунт билан ўрганаяптилар.

Корхонада даромаднинг кўпаяётгани пировардида бу ерда ишлаётганлар иш ҳақининг ўсишига, уларнинг турмуш фаровонлигини оширишга олиб келмоқда. Рақамларга мурожаат қилайлик. 2000 йилда ҳар бир ходимнинг ўртача иш ҳақи 20041 сўмни ташкил этган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич 32106 сўмга етди.

— Аҳоли ва ташкилотларга алоқа хизмати кўрсатишни янада яхшилаш, унинг хилма-хил турларини жорий этиш эвазига даромад миқдорини йилдан йилга кўпайтириш имкониятлари мавжуд, — дейди «Хоразм Телеком» акциядорлик жамияти бошқаруви раиси Маҳмуджон Собиров.

— Бунинг учун аввало янги ва мукаммал технологияларни тезроқ жорий қилиш талаб этилади. Шу боис Ҳазорасп, Боғот, Янгиариқ ва бошқа туманларда рақамли АТСлар қурилмоқда. Улар ишга тушгач, қўшимча равишда янги телефон нуқталари очилади.

Яна бир гап. Яқин-яқингача қишлоқ телефон тармоғи фойда келтирмайдиган жабҳа ҳисобланарди. Бизнинг тажрибамиз бунинг аксини кўрсатмоқда. Биз қишлоқ жойларида кўрсатилаётган алоқа хизматини шаҳар даражасига кўтаришни асосий мақсад қилиб олдик. Масалан, яқинда Сарапаён қишлоғига 3,5 километр узунликда шиша толали кабель тортилди. АТСга замонавий ускуналар ўрнатилди. Бу ҳали ишнинг бошланиши, холос. Чунки ҳозирча вилоятимиз бўйича 100 та оилага 3,3 та телефон тўғри келмоқда. Бу кўрсаткични яхшилаш учун олинган даромаднинг бир қисми қишлоқ телефон тармоғини кенгайтиришга йўналтирилаяпти.

Баъзан айрим ҳамкасбларимиздан «қишлоқларда телефон хизматига ҳақ тўлашлари қийин» деган гапни эшитиб қоламан. Бу тўғри эмас. Агар аҳолига аъло даражада хизмат кўрсатилса, хизмат ҳақини бажонидил тўлашади, кечиктиришга ҳам йўл қўйишмайди.

Эътиборлиси, хоразмлик алоқачиларнинг иш фаолияти доираси кун сайин кенгайиб бормоқда. Вилоят бўйича сиғими 61 минг нуқтадан ортиқ 18 та рақамли АТС ва қуввати 5460 портга тенг шаҳарлараро телефон станцияси ишлаб тургани шуни тақозо этмоқда.

Яқинда Хоразмда республика алоқа ходимларининг иккинчи республика семинар-кенгаши ўтказилгани ҳам бежиз эмас. Негаки, бу ерда энг замонавий алоқа воситаларини ҳаётга татбиқ этиш ишлари кенг йўлга қўйилган, аҳоли ва ташкилотларга хизмат кўрсатиш бўйича катта тажриба тўпланган. Семинар қатнашчилари АТСларни бориб кўргач, бунга ишонч ҳосил қилдилар. Айниқса, улар қишлоқ жойларида амалга оширилаётган ишларга юқори баҳо бердилар. Жумладан, «Самарқанд Телеком» корхонаси директори М.Саматов ва «Сурхондарё Телеком» корхонаси раҳбари У.Ашуровлар бу ерда хизмат шаҳар даражасида эканлигини алоҳида таъкидлашди, хусусан, Хонқа тумани алоқачиларидан кўп нарсани ўрганишганини тан олишди.

«Хоразм Телеком»нинг директори М. Собиров билан суҳбатлашсангиз, амалга оширилган ишлар ҳақида эмас, балки яқин истиқболдаги режалар, уларни рўёбга чиқариш юзасидан белгиланган амалий чора-тадбирлар хусусида гапиришни маъқул кўради. Режалар эса кўп. Чунончи, 2010 йилгача бўлган даврга мўлжалланган дастурда аниқ вазифалар белгилаб берилган. Хоразмлик алоқачилар уларни изчил амалга ошириш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатиб ишламоқдалар.

Ойбек РАҲИМОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ-ТИЖОРАТ

ХАЛҚ БАНКИ

томонидан жорий этилган
"ОМАД" *пул ютуқли омонати*
бўйича 2002 йил 12 январь куни
Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманида
ўтказилган 11 ютуқлар тиражининг

РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Т.Р.	Омонат қолдиғи бўйича ҳисобланган йиллик фоиз даромади қуйидаги миқдорда кўпайди	Жамғарма ҳисоб рақами
1	3 баробар	134
2	3 баробар	192
3	3 баробар	387
4	3 баробар	467
5	5 баробар	474
6	3 баробар	479
7	3 баробар	540
8	3 баробар	592
9	3 баробар	628
10	10 баробар	635
11	3 баробар	638
12	3 баробар	653
13	3 баробар	656
14	5 баробар	705
15	3 баробар	759
16	3 баробар	760
17	3 баробар	782
18	20 баробар	791
19	10 баробар	795
20	3 баробар	816
21	3 баробар	870
22	3 баробар	871
23	3 баробар	900
24	3 баробар	908
25	3 баробар	914

Изоҳ: 1000 дан зиёд ҳисоб варақлари очилган ҳар бир Халқ банки бўлимида ҳам ҳар 1000 та ҳисоб варақасига худди шу тартибда ютуқлар чиқади.
Масалан: ОД-134, ОД-1134, ОД-2134, ОД-3134 ва ҳоказо.

Мирзо-Улуғбек тумани ҳокимининг ўринбосари, ютуқлар тиражи комиссияси раиси Н. Зокиров

5304/222

«СТОПТУССИН-ФИТО» — ЙЎТАЛ КУШАНДАСИ

Яна қиш ва яна менинг доимий ташвишим — йўтал. Сал шамолласам бўлди, йўтал мени хиппа бўғади, шундай хуружлар қиладики, менинг дастимдан бутун оила аъзоларим ҳам кечалари ухламай чиқишади. Нималар қилиб кўрмадим! Лекин йўтал мени зинҳор тарк этмаяпти: автотранспортдами, кўчадами — қаерда бўлса ҳам тутиб қолади, нафасни қисувчи қуруқ йўтални ҳам, балғамли, тутиб қолса, овоз пардалари тортишиб, кишини хирхиратиб қўядиган йўтални ҳам бошдан кечирдим. Шу қўйи бир неча йил қийналдим. Шифокорлар эса нуқул битта маслаҳат беришарди: «Шамоллашдан сақланинг». Фақат дугонамгина жонимга аро кирди. Қандай қилиб денг? «Стоптуссин-Фито» дорисини оиласида 5 ёшли йўталга йўлиққан ўғлида қўллаб кўрган экан. Натижа эса қувонарли. Бу ажойиб дори қаердан пайдо бўлганини билмадиму, аммо унинг таркибига кирган компонентлар қадимдан халқ табобатида ҳам балғам кўчирувчи, ҳам юмшатувчи восита сифатида қўлланиб келинганини эшитганман. «Стоптуссин-Фито» шарбати тимьян, чабрец ва баргизуб каби гиёҳлардан олинади. Уларнинг таркибида 20 фоизгача эфир мойи мавжуд. Эфир мойининг асосий фойдали хусусиятларидан бири шуки, ундаги хушбўй тимола ва карвакрола моддалари йўтални босиши ва балғамнинг енгил кўчишига ёрдам беради.

Тимьян ва чабрец экстратлари юқори нафас йўлларининг киприксимон эпителиялари ишини фаоллаштиради ва шилимшиқ яллиғланишни юмшатган ҳолда без ажраб чиқишини кўпайтиради. Натижада, балғам кўчади, биз эса кўкракни чангаллаб, ўхчиб йўталишдан қутиламиз.

«Стоптуссин-Фито» таркибида фойдали гиёҳлардан ташқари табиий асал ҳам бор! Бу ерда менинг бирон нарса дейишим шарт эмас — асалнинг фойдаси ҳақида қанча-қанча китоблар ёзилган. Фақатгина қувват берувчи бу биологик фаол маҳсулот йўтални ҳам камайтиришини эслатиб ўтмоқчиман.

Шундай қилиб, битта дорида ҳам йўталга қарши, балғам кўчирувчи доривор гиёҳлар, ҳам табиий малҳам — асал ажойиб тарзда бирлашган. Энди биз йўталдан қўрқмаймиз!

Ҳа, айтганча, «Стоптуссин-Фито»ни ёшидан ва жинсидан қатъи назар, ҳамма ичиши мумкин. Фақат бир шарт шуки, ушбу препарат компонентларига беморда аллергия бўлмаслиги керак. Гарчи «Стоптуссин-Фито»ни дорихоналардан шифокор кўрсатмасисиз ҳам харид қилишингиз мумкин бўлсада, лекин йўриқномасини диққат билан ўқиб чиқинг ва унга, албатта, ишонч билан қаранг.

Препарат рўйхатга олинган
Б-8-242 № 2980
Б-250-95 № 30001
Б-250-95 № 29901

Лилия ХАНИЕВА,
Тошкент кимё-технология институти магистранти.

АССАЛОМ, ОҚ ОЛИМПИАДА!

Эртага — Солт-Лейк-Ситида XIX қишки Олимпия ўйинларининг машъаласи ёқилади

1994 йил, Лиллехамер. Айнан шу йили мамлакатимиз спортчилари ўз тарихларида илк бор Ўзбекистон байроғи остида қишки Олимпия ўйинларида иштирок этишди. Ва қадамлари қутлуғ келди. Фристайлчи қизимиз Лина Черязова барча рақибларини доғда қолдириб мустақил Ўзбекистон тарихида биринчи бўлиб олтин медални қўлга киритди. Серқуёш ўлкамиз вакиллари қишки спорт турлари бўйича ҳам жиддий рақиб эканлигини бутун дунё кўз олдида намойиш қилди.

Олимпия ўйинлари ўз кўлами, нуфузи бўйича ҳақли равишда биринчи рақамли мусобақа дея эътироф этилган. Спортчилар таърифи билан айтганда, Олимпия ўйинларида қатнашишнинг ўзи катта ғалабадир. Чунки ушбу беллашувларда иштирок этиш ҳуқуқини берадиган йўлланмани қўлга киритиш учун спортчи кўпгина синовлардан — саралаш босқичларидан мардона ўтишига тўғри келади.

Ана шундай босқичлардан муваффақиятли ўтган олти нафар спортчимиз эртага — Солт-Лейк-Сити (АҚШ)да старт оладиган навбатдаги оқ олимпиадада юртимиз шаънини ҳимоя қилишади. Улар иккита спорт тури — фигурали учиш (Татьяна Малинина, Роман Скорняков, Наталья Понамарёва, Евгений Свиридов) ва тоғ чанғиси (Эльмира ва Комил Урумбоев) бўйича совринли ўринларни эгаллаш учун кураш олиб боришади. Олимпия ўйинлари таркибидан, шунингдек, хоккей, конькида учиш, бобслей, биатлон, кэрлинг каби спорт турлари ўрин олган.

24 февраль куни ўз финишига етадиган нуфузли беллашувларда қатнашиш учун 70 дан ортиқ мамлакатнинг спорт делегациялари Олимпия шаҳарчасига етиб келишган. **Куни кеча бу ерда Ўзбекистон байроғи кўтарилди.** Республикамиз вакилларига Миллий олимпия қўмитаси президенти Собир Рўзиев раҳбарлик қилмоқда. Биз у кишидан бирор янгилик олишимиз билан газетхонларга етказишга ҳаракат қиламиз.

Олимпия шаҳарчаси денгиз сатҳидан 1500 метр баландликда жойлашган. Чанғи беллашувлари ташкил этиладиган жой эса ундан-да юқорида — 1800 метр. Аммо бу бизнинг чанғичи опа-укаларимизга алоҳида қийинчилик туғдирмайди. Чунки улар Чимёнда айнан шундай баландликда тайёргарлик кўришган.

Мутахассислар терма жамоамиз етакчиси Татьяна Малининанинг имкониятларини юқори баҳоламоқдалар. Иқтидорли фигурачимиз 1999 йилда жаҳон чемпионатида муваффақиятли қатнашиш билан бирга қишки Осиё ўйинларининг олтин медалини ҳам қўлга киритганди. Шунингдек, у тўрт қитъа чемпионатида ҳам шоҳсупанинг биринчи поғонасини банд қилган. Бундан тўрт йил олдин Нагана (Япония)да ўтказилган Олимпия ўйинларида Татьяна тўртинчи ўрин билан чекланган эди. Яна бир вакилимиз — айни мусобақалар ўтадиган куни (17 февраль) 26 ёшга тўладиган Роман Скорняковдан ҳам умидимиз катта. У ҳозир Осиё қитъаси фигурачилари рейтингида иккинчи ўринда турибди. Яна бир нарсани таъкидлаш жоизки, Роман билан Татьяна яқинда турмуш қуришди. Улар сўнги беш ой давомида Вашингтонда олимпиадага жиддий тайёргарлик кўришди. Шунинг учун ҳам уларнинг маҳаллий иқлимга мослашиб олганларига шубҳа йўқ.

Яхши ният ярим давлат дейдилар. Оқ олимпиада олдидан оқ ният қилсак. Спортчиларимиз кўксини олтин, кумуш ва бронза медаллари безасин!

Озод БЕК,
"Халқ сўзи" мухбири.

• Олимпия шаҳарчасида 3500 нафар спортчи, мураббий ва расмий кишилар истиқомат қилади. Уларга Юта штати университетининг ётоқхоналари тақдим этилган. Бу ерга бегоналар кириши мумкин эмас.

• Иштирокчиларга ҳар қайси 650 ўринли иккита ошхона хизмат кўрсатади. Ошпазларнинг ҳисоб-китобича, олимпиячиларга энг бой менюдаги 25000 порция овқат зарур бўлади.

• Олимпия шаҳарчасида машғулотлар маркази, кинотеатр, тунги клуб, ресторан, почта хизмати ва сартарошхоналар жойлашган.

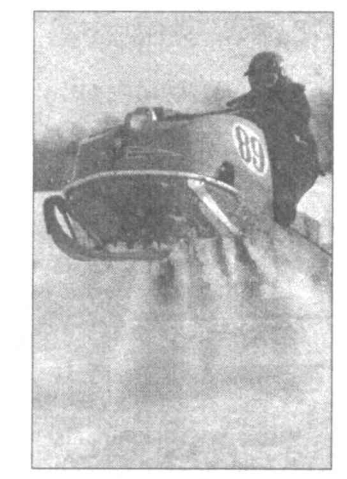

• Спортчилар саломатлиги ҳақида қайғуриш учун 365 нафар малакали шифокорлар тайёр туришибди.

• АҚШ хавфсизлик хизмати ходимлари томонидан интернет алоқа тармоғи орқали олимпиада рамзи туширилган ва Юта штати полиция ходимларининг қалбаки кўкрак нишонларини сотган кишини қамоққа олинган. Ҳозирча унинг шахси маълум қилинмаяпти. Энг қизиғи шундаки, ушбу нишонларнинг сохталигини фақат махсус лаборатория текширувидагина аниқлаши мумкин экан.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

қимматли қоғозлар бозорида

"ЗАМОНАВИЙ МУЛКДОР"

деб аталган янги банк маҳсулотини

ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Энди қимматли қоғозларни харид қилиш ва сотиш учун Тошкент биржасига келиш шарт эмас. Битимни «Ўзмиллийбанк»нинг яшаш жойига энг яқин бўлган филиали ёки бўлимида тузиш ва битим сифатли ижро этилишига ишониш мумкин.

NBU

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки бўлим ва филиалларида қимматли қоғозларни харид қилиш ва сотиш тўғрисидаги аризаларни қабул қилиш пунктлари

Тошкент шаҳри бўйича.	Вилоятлар бўйича
1. **Тошкент шаҳар бўлими,** Тошкент ш., Ғафур Ғулом кўчаси, 1-уй. Тел.: 144-35-34, 144-82-20, 144-35-52.	15. **Андижон бўлими,** Андижон ш., Навоий кўчаси, 39-уй. Тел.: (37422) 4-38-40, 24-68-97, 25-17-85.
2. **Бош операция бошқармаси,** Тошкент ш., Гоголь кўчаси, 95-уй. Тел.: 132-04-07, 133-68-07.	16. **Бухоро бўлими,** 705018, Бухоро ш., Муҳаммад Иқбол кўчаси, 3-уй. Тел.: (36522) 3-70-98, 3-67-13, факс 3-69-73.
3. **Академия бўлими,** Тошкент ш., Ф.Хўжаев кўчаси, 31-уй. Тел.: 162-07-66, 162-01-92, 162-45-24.	17. **Жиззах бўлими,** 708000, Жиззах ш., Ш.Рашидов кўчаси, 39-уй. Тел.: (37222) 6-15-37, 6-56-83, факс 6-22-86.
4. **Юнусобод филиали,** Тошкент ш., Юнусобод м-си, 11-даҳа, 32-уй. Тел.: 125-55-91, 125-06-76.	18. **Қарши бўлими,** 730000, Қарши ш., Ўзбекистон кўчаси, 219-уй. Тел.: (37522) 4-49-21, 3-72-12, факс 3-04-16.
5. **Ҳамза филиали,** Тошкент ш., Элбек кўчаси, 28-уй. Тел.: 96-02-18, 96-16-30, 96-36-35.	19. **Навоий бўлими,** 706800, Навоий ш., Ибн Сино кўчаси, 14-уй. Тел.: (43622) 3-44-48, 3-54-47, факс 3-39-01.
6. **Сирғали филиали** Тошкент ш., Сирғали м-си, 6-уй. Тел.: 51-68-66, 51-69-61, 51-96-66.	20. **Наманган бўлими,** 716033, Наманган ш., Н.Намангоний кўчаси, 10-уй. Тел.: (36922) 6-50-30, 6-59-98, факс 6-11-18.
7. **Яккасарой филиали,** Тошкент ш., Бобур кўчаси, 85-уй. Тел.: 152-11-65, 152-11-60, 152-11-58.	21. **Самарқанд бўлими,** 703005, Самарқанд ш., Фирдавсий кўчаси, 7-уй. Тел.: (36623) 3-57-50, 33-55-95, факс 31-06-85.
8. **Миробод филиали** Тошкент ш., Банокатий кўчаси, 165-уй. Тел.: 93-01-52, 93-17-80, 93-08-35.	22. **Термиз бўлими,** 732000, Термиз ш., Ал-Термизий кўчаси, 7«а»-уй. Тел.: (37622) 2-83-10, 2-82-65, факс 2-83-71.
9. **Собир Раҳимов филиали** Тошкент ш., Калонов кўчаси, 54-уй. Тел.: 29-94-14.	23. **Гулистон бўлими,** Гулистон ш., А.Яссавий кўчаси, 48-уй. Тел.: 25-06-22.
10. **Шайхонтоҳур филиали,** Тошкент ш., «Эски жўва» бозори майдони. Тел.: 49-43-46, 49-49-96.	24. **Урганч бўлими,** 740000, Урганч ш., П.Маҳмуд кўчаси, 150-уй. Тел.: (36222) 6-26-44, 4-22-49, факс 4-45-44.
11. **Мирзо Улуғбек филиали** Тошкент ш., Пушкин кўчаси, 66-уй. Тел.: 68-19-17.	25. **Фарғона бўлими,** 712003, Фарғона ш., Ал-Фарғоний кўчаси, 69-уй. Тел.: (37322) 4-40-36, 24-95-32, факс 4-92-04.
12. **"Саёҳат" бўлими Чилонзор филиали** Тошкент ш., Халқлар дўстлиги кўчаси, 28-уй. Тел.: 79-77-36, 79-77-33.	26. **Нукус бўлими,** 742000, Нукус ш., Гарезсизлик кўчаси, 52-уй. Тел.: (36122) 4-23-51, факс 2-94-51.
13. **Акмал Икромов филиали** Тошкент ш., Фарҳод кўчаси, 54-уй. Тел.: 74-08-93.	27. **Тошкент вилоят бўлими,** 700015, Тошкент ш., Тарас Шевченко кўчаси, 29-уй. Тел.: 133-72-14, 133-68-19, факс 133-72-13.
14. **Бектемир филиали** Тошкент ш., Ҳ.Бойқаро кўчаси, 15-уй. Тел.: 195-07-14.	

Корхона ва фуқароларга янги хизмат турларини таклиф этади:

- қимматли қоғозларни харид қилиш ва сотиш операцияларини эркин бажариш;
- қимматли қоғозларни харид қилиш ва сотишга доир маслаҳатлар;
- биржа ва биржадан ташқари бозорларда қимматли қоғозлар котировкалари тўғрисидаги ахборот.

Миллий банк қуйидагиларни кафолатлайди:

- битимларнинг ўз вақтида ва сифатли расмийлаштирилиши;
- ҳисоб-китобларнинг хавфсиз ва ўз вақтида бажарилиши.

"Замонавий мулкдор" 2001 йил май ойида бўлиб ўтган Осиё ва Тинч океани минтақасининг йиллик банк конгрессида энг яхши новаторлик ва инновация маҳсулоти деб, эътироф этилди.

Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки инвестиция бошқармаси, телефонлар: 137-59-42, 34-11-22.
e-mail: ibanking@central.nbu.com, www.nbu.com

лиш бирлашмаси вакилининг айтишича, бу янгиликка янги уй олаётган кўплаб оилаларнинг таклифлари туфайли киришилган.

ГУЛЛИВЕРЛАР УЧУН ЭШИКЛАР

Ўтказилган тадқиқотлар шуни кўрсатдики, голландияликлар Оврупадаги энг баланд бўйли кишилар экан. Йилдан-йилга уларнинг бўйлари ўсиб бормоқда.

Ўз ватандошларининг қийналмасликлари учун қурувчилар янги уйларга баландлиги 2 метру 12 сантиметр бўлган эшикларни ўрнатишга киришдилар. Мамлакат муниципал қури-

АВТОМОБИЛЬ ЎРНИГА ВЕЛОСИПЕД

Таиланд пойтахти маъмурияти аҳолини транспорт ўрнига кўпроқ велосипеддан фойдаланишга чақирмоқда. Шунинг учун шаҳар кўчаларида велосипед учун махсус йўллар қуриш бошланди. Негаки, Бангкок шаҳри кўчаларида транспорт ҳаракати жуда кўп бўлиб, у ерда оддий кунларда тезлик соатига атиги 4-5 километрни ташкил этади, холос.

САВОЛ БИЗДАН...

Гватемала, Сингапур, Тунис давлатларининг пойтахти қайси шаҳарлар эканлигини айтинг.

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби:

Абдураҳмон Жомий. Бу ҳақда тошкентлик З. Холлиев билан С. Соатов хабар беришди.

136-35-60

"Торсуна-Хосиятлик" ҚК

Италия асбоб-ускуналарида қуйидагиларни ишлаб чиқаришни бошлаганини эълон қилади:

- ***пиво, маъданли сув ва мева ичимликлари учун мўлжалланган рангли тасвирли КРОНЕНТИҚИНЛАР***

- ***АЛЮМИНИЙ ҚАЛПОҚЧАЛАР "бурама".***

Тел.: (99871) 173-83-43, 78-34-23, 137-06-66.
Факс (99871) 133-06-66. E-mail: torsuna@infonet.uz

©Pressa

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси масъул ходим Муртазо Қаршибоевга волидаи муҳтарамаси
МАҲБУВИ аянинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Абдулла Қаҳҳор номидаги Республика Сатира театри жамоаси театр актрисаси Зарифа Исмоиловага отаси
Ҳасан ота МАҲКАМБОЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

«Ўзавтойўл» Давлат акционерлик концерни, Буюк ипак йўлининг Ўзбекистон Республикаси ҳудудидан ўтадиган қисмини лойиҳалаш, қуриш ва қайта қуриш бўйича Бош бошқармаси жамоаси Наманган йўллардан мунтазам фойдаланиш бошқармасининг бош муҳандиси
Игорь Илларионович ЛИнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар ҳокимияти Адлия бошқармаси жамоаси бошқарманинг бўлим бошлиғи Эркин Пардаевга падари бузруквори
Яраш ПАРДАЕВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Ўзпаррандасаноат» Акционерлик уюшмаси ва «ЎзМАД-парранда-холдинг» компанияси жамоалари «Шарқ» ҳиссадорлик жамияти раиси Жамил Аҳмедовга акаси
Жамшид АҲМЕДОВнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Ш. Ризаев, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, О. Қаипбергенов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 83. 34610 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамила ТОҒАЕВ ва Зокир БОЛТАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
Т -Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — И. Худоёров.
Навбатчи — С. Донийров.
Мусаҳҳиҳ — О. Абдуазимов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 топширилди: 20.40 1 2 3 4 5 6